

Napirenden

A számlák befizetésének gondjáról

A FIZETÉSEK estje rendszerint a számvetés ideje egy-egy családnál. Akkor egyeztetik az igényeket, a rövid- és hosszúlejáratú családi tervek az anyagi alapjal, a néhány órával ezelőtt átvett boríték tartalmával. Sok családban ekkor teszik félre a házbért, a gáz- és villanydíjat, postásnak az újság és a rádió előfizetésére járó pénzt. Az olyan családban, ahol napközben nincs odahaza senki, mert a férj és a feleség is dolgozik, a gyerekek pedig iskolában, napközben vannak, ilyenkor jól ismert sőhajok szállnak az ég felé: "A pénz ugyan megvan, de hogy fizessük be!" Ugyanis minden hónapban úgy kell "kitötni" azt, hogy mikor jön a pénzbeszedő, a postás, s akkor már oda kell adni az előreláthatólag szükséges pénzt a szomszédnak, a házmasternek, aki hol jó arcot vágva, hol kelletlenül — de mindig csupán szíveségből — továbbítja azt az illetésnek.

Ha történetesen a szokottnál előbb jön a pénzbeszedő, akkor már az ajtónyitáskor a jól ismert értesítő cédulácska várja a háziakat a zord szöveggel: ha három napon belül nem fizeti be a díjat, akkor megszüntetik a gáz-, vagy villanyszolgáltatást stb., stb.

Lehet, hogy első pillantásra az élet természetes menetével összefüggő, természetesnek vehető, s megszokható kis zökkenők a fent elmondottak. De nem vitás, megkereshetjük a dolgozó emberek egy-egy napját. Éppen ezért segítséget kell adni ebben a látáslag harmad- vagy negyrendű dologban is az érdekelteknek. Egy kis jóakarattal, szervezőkészséggel meg lehetne találni a módját annak, hogy egy családtól a végeredményben egy helyre, az állami gazdálkodás pénztárában rensze-

resen, de egy-egy hónapban elapróztottan befolyó összegeket havonta egyszerre és egy alkalommal lehessen befizetni.

Az élet, ez a varázslatos fantáziájú ezermester már talált megoldást ebben a dologban is, még pedig Budapestben. Ott az Országos Takarékpénztár és a különböző vállalatok együttműködésével találtak megfelelő formát. Ez pedig az úgynevezett átutalásos takarékbetét rendszer. Ennek az a lényege, hogy egy-egy család havonta a szokásos havi házbért, villany- és gázzámlájának várható együttes összegét valamivel meghaladó pénzt fizet be az OTP-nél speciális betétszámlára. Az OTP ebből azután — a neki beküldött számlák alapján átutalja az Ingatlankezelőnek a házbért, az Áramszolgáltatónak a Villámat, a Gázműveknek a villany-, illetve a gázfogyasztási díjat. Nem kell külön kihangsúlyozni a rendszer előnyeit. Az egyszerű befizetéssel megszűnik a külön »házi adminisztráció«.

AZ EGÉSZ MEGOLDÁS annyira közérdekű, hogy ajánlatos volna Szegeden is meghonosítani. Szegeden sok száz, sőt sok ezer család bajlódik havonta az előbb vázolt problémákkal. Ezek a számlakifizetés gondjait szívesen váltanák meg esetleg néhány forinttal is havonta, amely azután csökkentené az átutalásos betétkönyvek bevezetésével megszorított adminisztrációs költségeket. Az OTP-t, a DÁV-ot, a Gázgyárt, az Ingatlankezelőt egyaránt érintik az elmondottak. Az érdekeltek bizonyára szívesen vennék, ha a felsorolt intézmények, vállalatok vezetői hamarosan nyilatkoznának a fenti elgondolás megvalósításának lehetőségeiről.

Németh Lajos

Nagyvilág — Tiszatáj-est Szegeden

November 26-án, csütörtökön este fél 8 órai kezdettel az Ady téri egyetem Auditorium Maximában közös irodalmi estet rendez a Nagyvilág és a Tiszatáj szerkesztőbizottsága. Az esten a Nagyvilág szerkesztőbizottságának tagjai közül Gyergyai Albert és Kardos László professzorok vesznek részt. Az est műsorán Aragon, Majakovszkij, Tyihonov, Strimatter és Pablo Neruda verseit hallhatja a közönség többek között az egyetemi szavalókör tagjainak előadásában. Továbbá a színjátszó-kör Merle: Sziszifusz és a halál című egyfelvonásosát is bemutatja.

Ezt megelőzően délután a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Tolbuhin sugárúti klubjában a szegedi írók és a szegedi üzemek kultúrosainak részvételével érdekes irodalmi anekdot rendeznek, amelyen megjelennek s az anekdot résztvevőinek kérdéseire válaszolnak az esti találkozó fővárosi résztvevői, Gyergyai Albert és Kardos László professzorok.

Mezőgazdasági mérnökök szakosított továbbképzése

Mezőgazdaságunk fejlődése mind több speciális képzétségű szakember munkáját igényli. Az a szakosított azonban, amelyet 1951-től 1957-ig alkalmaztak az Agrártudományi Egyetemen nem vált be. Az egyetemen ezért már két esztendője általános mezőgazdasági mérnököket képeznek, a jövő év elején pedig megkezdődik az agrár-mérnökök szakosított továbbképzése.

A Földművelésügyi Minisztérium a mezőgazdasági termelés jelenlegi és a következő években várható igényei szerint jelölte ki a to-

vábbképzés szakterületét. Ezek szerint a jövő év februárjában növényvédő, öntözési, baromfitenyésztő, halgazdasági, tejgazdasági és üzemgazdasági szakemberek képzése kezdődik meg. A résztvevők főképpen már néhány évi gyakorlattal is rendelkező agrármérnökök közül kerülnek ki, s tíz hónap után speciális képesítést nyernek.

A mezőgazdasági mérnökök szakosított továbbképzését az Agrártudományi Egyetem szervezi, általában ott történik majd az elméleti oktatás is, míg bizonyos gyakorlati időt az illető szakterület üzemeiben töltenek a hallgatók. Az előadásokai az egyetem tanárai, valamint a legkiválóbb elméleti és gyakorlati szakemberek tartják.

A következő években talajtani és agrókémiái, takarmány- és legelőgazdálkodási, valamint mezőgazdasági kereskedelmi szakkal bővítik a továbbképzést.

Megjelent az Agitátor kéz könyve második kötete

A népnevelők és propagandisták körében igen népszerű volt az Agitátor kézikönyve I. kötete. Ezt az bizonyítja legjobban, hogy az első kiadás kötetei már mind elfogytak. Az I. kötet után — amely hazánk eredményeit ismertette — most az MSZMP Központi Bizottsága agitációs és propaganda osz-

Egy korszakalkotó munka

Száz éve jelent meg Darwin műve a fajok eredetéről

A haladó szellemű

tudomány fontos évfordulót ünnepel most. Száz éve jelent meg Darwinnak, a nagy angol természettudósunknak "A fajok eredete a természetes kiválasztódás útján" című korszakalkotó munkája. E mű azért korszakalkotó, mert bár előtte többen vallották a fejlődésről szóló elméletet, azonban Darwin volt az, aki utazásai alkalmával szerzett tapasztalatai alapján saját tenyésztési kísérleteivel alátámasztva kidolgozta a fajok eredetéről és fejlődéséről szóló materialista tanítását.

Darwin a fejlődést a természetes és mesterséges kiválasztódással magyarázta. A szerves élőlények jellemző tulajdonsága a változékonyság és öröklékenység. Az élőlény állandó kapcsolatban van környezetével, és a környezet hatásainak megfelelően képes változni. Az életbenmaradás szempontjából fontos, tehát hasznos tulajdonságokkal rendelkező egye-

dek, illetve fajok megmaradnak, tulajdonságaikat utódokra átörökítik. Ezzel Darwin magyarázatát adta a természetben tapasztalható objektív célszerűségnek, megdöntve az idealista teleológia alapjait. Darwin eleinte maga is szinte visszariadt a fejlődés gondolatának következetes és részletekbe menő végigvételétől: "Szörnyű gondolat — írja —, hogy egy hal csúszómászóvá változhat. Nem fogok kimutatni semmiféle leszármazási rendszert. Ez idő szerint még túlságosan keveset tudunk arról". Később már ezt írja: "Úgy hiszem, eljön az idő — bár lehet, hogy én már nem fogom megérni — amikor majd a természet birodalmának minden nagyobb területén igen pontos családaffináltnak rendelkezésünkre. De milyen munkába kerül, míg megérthetjük az élőlények leszármazását".

»A fajok eredete a természetes kiválasztás útján«, melyet magyarra 1910-ben fordítottak le, óriási vitát váltott ki. Darwin régi tanítómestere, Sedgwick például ellenszenvesnek találta Darwin tanait »hajthatatlan materializmusa miatt«. A fajok eredetéről szóló tanítás nyomán óhatatlanul felmerült az ember eredetének problémája. Ez volt talán a legnagyobb vihart váltotta ki, természetesen főleg egyházi körökben; ugyanis Darwin megállapítása az embernek és a majomnak közös őstől való származását hirdette.

Darwin munkásságának

értékelésénél meg kell említeni hibáit is, például, hogy a Malthus-féle reakció túlnépesedési törvényt kritikátlanul felhasználta. Hibái ellenére azonban tanításaiban több volt a pozitív, a tudományt elősegítő elem, mint a téves. Negatívumai azzal magyarázhatók, hogy kora minden hatása alól ő sem tudta teljes mértékben kivonni magát. Tény, hogy a vallás sok évszázados tanaival szembe kerülve bátran hirdette az embernek az állatvilágból való és természetesen hosszú folyamatokkal járó származását. A hivatalos burzsoá

tudomány keletkezése pillanatától üldözi Darwin haladó tanait, mert azok a fejlődést hirdetik és a vallás tudománytalan és tudományellenes tételeit alapjaiban ássák alá.

»Darwin előtt — mondja egyik életrajzírója — az ember saját magát a mindenség szilárd középpontjának tartotta, amelynek isteni eredete van és szellemi felkészültségét is istentől nyerte; a föld állatait, a levegő maradványait, a föld gyümölcsseit csak az ő szükségleteinek kielégítésére, az ő hasznára teremtették. A nagy biológiai forradalom, amely úgyszólván Darwin nevében csúcsosodik ki, visszavezette az embert az igazi, őt megillető helyére. Az ember ezert nem más, mint végső terméke annak a hatásnak, melyet a nap sugarak egy mozgásban lévő bolygó bizonyos kémiai elemeire gyakorolnak. Ez a biológiai forradalom bebizonyította, hogy egy növény vagy állat minden része eredetileg csak az illető növény vagy állat szempontjából létezik, ledöntötte az embert a világmindenség közepébe képzelt trónusáról, leekelt adott neki így az alázatosságról, de becsúgyának szükségességéről is, azáltal, hogy megmutatta neki, végeredményben milyen alacsony származású, de ugyanakkor beléugorva az a gondolatot, hogy saját maga lelkes erőfeszítései révén elérheti majdan a fejlődés legmagasabb és legdicsőségesebb fokát is.«

A nagy természettudós,

Darwin az »Ember származása« című munkájában írja ezt a ma is helytálló megállapítást: »Megbocsátható, ha az ember némi büszkeséget érez afőltt, hogy bár nem a saját erőfeszítéseinek segítségével, az élőlények lépcsőjének valóban legfelső fokára emelkedett; és az a tény, hogy ő ennyire emelkedett és nem eredetileg helyezték oda, megadja neki azt a reményt, hogy a távolabbi jövőben még magasabb sors juthat neki osztályrészul«.

Székely Lajosné tanársegéd

A VARSÓI CHOPIN-VERSENY győztese, Adam

E. Harasiewicz, néhány év alatt világhíressé vált. Szombati hangversenyén a fiatal lengyel zongorista az előadóművészet csúcán, kivételes technikai bravúrok mellett elsősorban légkört teremtő, mindig a költői hangulat varázsát éreztető, őszintén emberi játékkal hozta lázba hallgatóit. Meglepetést okozott már a műsor, amely a megszokott klasszikus alkotások helyett Szegeden alig ismert 19. századbéli romantikusokat vonultatott fel. A művész a maga számára is jól választott s már a hangverseny első számaival meglepettette a hallgatóságot a bensőséges kapcsolat. Honfitársának, Karol Szymanovskynak b-moll variációját érdekes, komoly hangú, kései romantikus mű, amelyben a korán elhunyt zeneszerző egyéni összeállítását adja a chopini líra sötét színű látomásainak Brahms és César Franck nyelvi sajátosságaival. A megdöbbentő mélységekbe bevilágító előadás után Brahms Paganini-változatai csak a zenekarszerű virtuozitás vonalán jelentettek fokozást. A műsor első felét Szergej Prokofjev III. szonátájának fanyar harmóniájú, szellemes ritmusú tétele már századunkba vezette át, s a műnek nagy visszhangja egyben a mi zene hatását igazolja.

Szünet után a kiváló vendégművész egy Chopin-szoprotot játszott, amelyben a hiteles értelmezés, a chopini hagyományok megszakítatlanságából kinövő, lendületes, simogatón költői tolmácsolás számról számrá hevertette az élményeket, úgyhogy több rádás következett. A sorból kiemeljük a Fisz-dúr noktürn éjszakai ábrándjának halk tovasuhanását, a szíporkázó E-dúr Scherzo tűzijáték-rajzát, s végül az Asz-dúr po-

A zenei naptár eseményei

lonéz zongorahatásokban bővelkedő, méltóságjelző előadását A szünni nem akaró tapsvihar jelezte, hogy a szegedi hallgatóság magasan méltányolja a ritka művészi tökéletességű hangversenyt.

VASÁRNAP DELELŐTT

a Bartók Béla Szimfonikus Zenekar III. hangversenyén Rubányi Vilmos, a debreceni Csokonai Színház zeneigazgatója állt a karmesteri dobogón. A Nemzeti Színház nézőteréről meleg fogadtatásban volt része a karmesternek, aki éveken át irányította Szeged operai és zenekari életét. Glinka lobogó tüzével felépített, nemes vonalú Ruszlán és Ludmilla-nyitánya Rubányi igazi elemében mutatta be. A finoman irányító kéz és szuggesztív egyéniség itt még magával ragadta a zenekari együttest, amely kisebb tempótolásoktól eltekintve jól oldotta meg feladatát. Sajnos, a műsor következő számainál a zenekar fáradtsága nyomta rá bélyegét a teljesítményre. Visky János hegedűversenye az igen tehetséges zeneszerző jelentős indulása után, már bemutatáskor csalódást keltett. A puha színekben, franciás zenekari köntösben kivirágzó Adagio mellett a két Allegro-tételben fáradtabb léleményt s kissé öncélú hegedűbravúrokat kapunk. A zenekar különösen az I. tételben birkózott meg nehezen az anyaggal. A versenymű főszólomájában Garay György csillogtatta pompás hangszerek képességeit, s nem utolsósorban kincset érő olasz mesterhegedűjét. Rubányi Vilmos mint kísérő, hibátlanul alkalmazkodott a ké-

maihoz és a szólistához. Garay György a forró tapokat Szabó Ferenc frissen pergő, igazi hegedűszerűségében bilincselő II. hegedű szólónátájának zárótételével köszönte meg.

A műsor második felét Beethoven c-moll szimfóniája (op. 67.) töltötte ki. A népszerű remekműből, amely a sors hatalmát, az utolsó tételben pedig az emberi szívetlen diadalát vetíti ki, ezúttal hiányzott az erő és összefogottság. Sok lelassult tempó és egyszínű játék fosztott meg három tételt a beethoveni feszültség drámai sodrásától, amely csak a zárórészben bontakozott ki.

Szatmári Géza

Rádióműsor

Kedd

4.50 Rákóczi-induló. 5.00 Hírek. 5.05-7.50 Vidáman, frissen. Közben 5.30 Hírek. 6.00 Falurádió, majd vidéki színházi műsor. 6.35 Pillanatfelvétel. 6.45 59 Időjelzés. 7.00 Hírek. 7.10 Új könyvek. 7.25 Színházi és moziműsor. 7.45 Naptár. 8 óra Műsorismertetés. 8.10 Operarészletek. 9.00 Moha bácsi a tőpre. 9.20 Enekkar. 9.40 A moszkvai rádió esztrádenekara. 10.00 Hírek. 10.10 Válaszolunk hallgatóinknak. 10.25 Verbunkosok, magyar nóták. 11 óra Földes Péter regényéből. 11.20 Operatársulat. 12.00 Hangszóró, hírek. 12.10 Ajándék-műsor. 13.00 Gazdatanfolyam. 13 óra 20 Zenekari hangverseny. 14.30 Fantasztikus történet. 14 óra 40 Népdalcsokor. 15.00 Hírek. 15.10 Hárfa. 15.20 Ifjúsági rádiójáték. 16.15 Egy falu — egy nóta. 16.35 Az épülő Korea. 16.45 Alekszandrov-együttes. 16 óra 55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. 17.15 Szív küldi. 18.00 A Szabó-család — hangjáték. 18.30 Részletek Mozart Don Juan c. operájából. 19.05 Gyárló sztréna. 19.25 A Magyar rádió esztrádenekara. 19.54 Jó éjszakát, gyerekek. 20.00 Esti krónika. 20.30 II. József csá-

szár. Szomorú Dezső színműve. 22.10 Hírek. 22.25 Mál szemmel. 22.35 Járóka Sándor és népi zenekara. 23.00 Bartók: Szólószonáta hegedűre. 23.28 Operatársulat. 24.00 Hírek. 0.10 Táncczene. 0.30 Himnusz.

PETŐFI RÁDIO

6.00 Reggeli zene. 8.00 Hírek. 14.00 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.15 Fűvöze. 14.45 Szabó Pál regényéből. 15.00 Enekkarok. 15.20 Nótacsokor. 15.45 Beethoven: C-dúr vonósötös. 16 óra 20 Az albán VII. művész-küldöttek műsorából. 16.40 Magyar századok. 17.00 Vidám zene. 17.10 Népdalgyűjtés a Volga partján. 17.50 Mál újság a nagyvilágban. 18.00 Vonós-együttes. 18.30 Hogyan alakult ki az agy és az értelem? 19.00 Hírek. 19.05 Verbunkosok, népdalok. 19.40 Gazdatanfolyam. 20.00 Zenekari hangverseny. 21 óra Hírek. 21.05 Részletek a Havasi kúrt c. operából. 21.45 Kik voltak a janicársok? 22.00 Táncczene. 22.20 Kívánság-hangverseny. 23.00 Hírek.

TELEVIZIO

18.00 Varázsszem. 19.00 Híradó. 19.20 Lányok, asszonyok. 20.00 Látogatás a Szépművészeti Múzeumban. 20.30 Fiúk, lányok, kutyák — film.

Bemutatták a „Hruscsov Amerikában” című filmet

A budapesti szovjet nagykövetség hétfn este meghívott vendégek előtt bemutatták a »Hruscsov Amerikában« című filmet. A filmbemutató ott volt Nemes Dezső, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, Sik Endre külügyminiszter, Gyáros László, a Tájékoztatói Hivatal elnöke, Orbán László, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos és kulturális osztályának vezetője, Szarka Károly és Pulya Frigyes külügyminiszter-helyettesek, Mihályfi Ernő, az Elnöki Tanács tagja, Szakasits Árpád, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének elnöke, valamint a Külügyminisztérium több vezető munkatársa, továbbá kulturális életünk számos kiválója. Részt vett a filmbemutató a budapesti diplomáciai testület több vezetője is tagja.

NAGY SIKERREL...

A Maurice Chevalier nevű viselői Alhambra Színház nézőterén estéről-estére ezrek és ezrek tapsolnak a Magyar Állami Népi Együttesnek. A népi együttes fellépett a francia rádió hangversenyén is, a legnépszerűbb francia énekesek társaságában. A Philips és a Vox hanglemezyárban felvételeket készítettek az együttes közreműködésével. Az együttes népszerűségére jellemző, hogy vasárnap az esti előadás után az együttes 90 tagját Jean Marais, a világhírű francia filmszínész (találkozóra hívta meg a Moutin Rouge-ba, ahol alig tudtak megszabadulni a fényképezés ostromától. A Magyar Állami Népi Együttes december elején vendégzerepel Párizsban, utána több francia városba látogat el. Lille, Lyon és még több nagy vidéki város hívta meg népi együttesünket.